

سید بغداد

پروہ شہی در زندگانی امام کاظم علیہ السلام

علی کورانی عاملہ

ترجمہ محمد تقدمی صابری

سرشناسه

کورانی، علی، ۱۹۴۴ - م.

عنوان قراردادی

الامام الکاظم سید بغداد وحامیها وشفعیها. فارسی.

عنوان و نام پدیدآور

سید بغداد؛ پژوهشی در زندگانی امام کاظم علیه السلام / علی کورانی عاملی؛ ترجمه محمد تقدیمی صابری.

مشخصات نشر

مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۹۵ ش.

مشخصات ظاهری

۴۶۳ ص.

شابک

ISBN 978-600-06-0148-5

وضعیت فهرست نویسی

فیبا.

یادداشت

کتاب حاضر نخستین بار تحت عنوان "امام کاظم علیه السلام سالار بغداد" توسط دلیل ما در سال ۱۳۹۴ با ترجمه م جعفرآرینی منتشر شده است.

عنوان دیگر

امام کاظم علیه السلام سالار بغداد.

موضوع

موسی بن جعفر، (ع)، امام هفتم، ۱۲۸ - ۱۸۳ ق.

موضوع

شیعیان -- عراق -- بغداد -- تاریخ.

موضوع

عباسیان -- تاریخ -- ۱۳۲ - ۲۰۳ ق.

موضوع

بغداد (عراق)

شناسه افزوده

تقدیمی صابری، محمد، ۱۳۵۲ -، مترجم

شناسه افزوده

بنیاد پژوهشهای اسلامی.

رده بندی دیویی

۲۷ / ۹۵۱

رده بندی کنگره

۱۳۹۵ / ۸۰۴ ال ۵۹ / ۴۶ BP

شماره کتابشناسی ملی

۴۶۰۷۳۶۲

مجلس شورای اسلامی
کتابخانه تخصصی

سید بغداد

پژوهشی در زندگانی امام کاظم علیه السلام

علی کورانی عاملی

ترجمه محمد تقدیمی صابری

ویراسته محمد طاهر چهارجوی

چاپ اول: ۱۳۹۷ / ۵۰۰ نسخه، وزیری / قیمت ۲۵۰۰۰۰ ریال

چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی

بنیاد پژوهشهای اسلامی، مشهد: صندوق پستی ۳۶۶-۹۱۷۳۵

تلفن و دورنگار واحد فروش بنیاد پژوهشهای اسلامی: ۰۳۲۲۳۰۸۰۳

فروشگاههای کتاب بنیاد پژوهشهای اسلامی، مشهد: ۰۲۲۳۳۹۲۳، قم: ۰۲۹۳۷۳۳۳

www.islamic-rf.ir

info@islamic-rf.ir

حق چاپ محفوظ است

فهرست

۳	فهرست
۱۱	سخن ناشر
۱۳	پیشگفتار
۱۹	فصل یکم: ریشه‌داری شیعه در بغداد
۱۹	۱- مسجد براثا یک قرن پیش از بغداد
۲۳	۲- گورستان براثا
۲۳	۳- تشیع ساکنان کرخ پیش از بنای بغداد
۲۵	۴- معروف کرخی از کرخ بغداد نیست
۲۶	۵- شمه‌ای از ستم بر شیعیان بغداد
۳۱	۶- برخی خاندان‌های شیعه بغداد
۳۷	خاندان فرات
۳۸	۷- مراسم دینی نزد شیعیان بغداد
۴۶	۸- جلوگیری حکومت از زیارت کاظمین و امام حسین علیهما السلام
۵۰	۹- امامان اهل بیت علیهم السلام در بغداد
۵۴	۱۰- امام جواد علیه السلام در بغداد

..... ۴. سید بغداد

۵۵..... ۱۱- نامه امام هادی علیه السلام به شیعیان بغداد

۵۷..... ۱۲- نواب اربعه بغدادی

۵۸..... نایب اول: عثمان بن سعید

۶۰..... نایب دوم: محمد بن عثمان بن سعید عمری

۶۲..... نایب سوم: ابوالقاسم حسین بن روح نوبختی

۶۴..... نایب چهارم: ابوالحسن علی بن محمد سمری

۶۶..... ۱۱- قبور نواب چهارگانه و تألیف‌هایی درباره آنان

۶۹..... ۱۴- نامه غلو در بغداد

۷۵..... فصل دوم: روایات‌ها درباره بغداد

۷۵..... ۱- نامیدن بغداد به «وِرا»

۸۰..... ۲- رد روایت‌های فرورستن ویران بغداد

۸۲..... ۳- احادیث ورود سپاه سفیانی به بغداد

۸۷..... ۴- درستی حدیث‌هایی که جباران بغداد را نکوهش می‌کند

۹۱..... فصل سوم: منصور عباسی، بنیان‌گذار بغداد

۹۱..... ۱- شخصیت و خانواده منصور

۹۳..... ۲- انتقال پایتخت به بغداد به دست منصور

۹۶..... ۳- ستم عباسیان، مشهورتر از کفر ابلیس!

۱۰۰..... ۴- ثروتی که منصور برای پسرش بر جای نهاد

۱۰۱..... ۵- منصور پیش از قیام فرزندان امام حسن علیه السلام، شیعه بود!

۱۰۲..... ۶- منصور، معمار خلافت و معمار مذاهب

۱۰۳..... ۱- تأسیس مذاهب در برابر مرجعیت امام صادق علیه السلام

فهرست ۵

۲- قتل عام علویان، حتی کودکانشان! ۱۰۸

۳- منصور و زنده ساختن علی ستیزی امویان! ۱۱۵

۴- فرمان بزرگداشت ابوبکر و عمر به عنوان دشمنان علی علیه السلام ۱۱۶

۵- بزرگداشت جدش عباس و حصر خلافت در فرزندان او ۱۱۸

۶- منصور و تلاش برای کشتن امام کاظم علیه السلام ۱۲۰

فصل چهارم: امام کاظم، قدیس بغداد ۱۲۶

۱- تقویم زندگانی امام کاظم علیه السلام ۱۲۶

۲- اعتقاد پیشینیان ناهب به امام کاظم علیه السلام ۱۳۰

۳- چکیده‌ای از شرح حال امام کاظم علیه السلام نزد عالمان و پیشوایان اهل سنت ۱۳۲

۴- امام کاظم علیه السلام پشتیبان بغداد ۱۴۲

۵- زیارت قبر امام کاظم علیه السلام - آروی محراب ۱۴۴

فصل پنجم: امام کاظم علیه السلام و مهدی عباسی ۱۴۵

۱- خبر دادن امام علیه السلام از مرگ نزدیک منصور ۱۴۵

۲- شخصیت متفاوت مهدی و پدرش منصور ۱۴۶

۳- خود روایت کرده‌اند که مهدی عباسی مهدی موعود نبوت است! ۱۵۷

۴- ترس مهدی از همسرش خیزران! ۱۶۰

۵- خیزران مانند همسر و دو پسرش ناصبی نبود! ۱۶۴

۶- نامه امام کاظم علیه السلام به خیزران ۱۶۶

۷- رابطه خوب امام کاظم علیه السلام و مهدی عباسی ۱۶۸

۸- احترام مهدی به امام کاظم علیه السلام ۱۷۱

۹- مهدی عباسی در پی کشتن امام کاظم علیه السلام ۱۷۵

- ۱۰- امام علیه السلام خبر می دهد که نه مهدی او را می کشد، نه خلیفه پس از او! ۱۷۹
- ۱۱- چرا آنچه به ستم از ما ستانده اند، به ما برگردانده نمی شود؟ ۱۸۰
- ۱۲- مهدی عباسی و آزمون علمی از امام کاظم علیه السلام ۱۸۳
- ۱۳- فرمان امام علیه السلام به شاگردان خویش که در روزگار مهدی مناظره را متوقف کنند ۱۸۵

۱۴- خواب وحشتناک مهدی پس از تصمیم بر کشتن امام کاظم علیه السلام ۱۸۷

فصل هشتم: امام کاظم علیه السلام و موسی هادی عباسی ۱۸۸

- ۱- موسی هادی: عمر اندک، شر بسیار ۱۸۸
- ۲- موسی هادی به نیت مشهور بود ۱۹۰
- ۳- قیام حسین بن علی صاحب فخر بر ضد موسی هادی ۱۹۱
- ۴- موسی هادی و تصمیم به قتل امام کاظم علیه السلام ۱۹۶

فصل هفتم: خلافت هارون، قاتل امام کاظم علیه السلام ۲۰۳

- ۱- موسی هادی، هارون را عزل می کند و مادر می می، موسی را کشته، هارون پسر دیگرش را به خلافت می نشاند. ۲۰۳
- ۲- خودکامگی مفرط هارون ۲۰۷
- ۳- خلیفه تا واپسین دم، مسلمانان را به صورت های گوناگون می کشد! ۲۱۱
- ۴- فرزندان هارون بر ضد او جاسوسی می کنند و می خواهند که او زودتر بمیرد. ۲۱۶
- ۵- خلیفه مسلمانان می خواند و می رقصد و می نوشد و مست می شود! ۲۱۷

فصل هشتم: در میان وزیران هارون نیکانی نیز بودند ۲۲۴

- ۱- برمکیان زندیق و ناصبی ۲۲۴

- ۲- دشمنی برمکیان با امام کاظم علیه السلام ۲۲۶
- ۳- سیه‌روزی برمکیان در اوج قدرت ۲۳۴
- ۴- علی بن یقطین رئیس وزیران هارون ۲۳۹
- ۵- از اخبار علی بن یقطین با امام کاظم علیه السلام ۲۴۱
- ۶- جعفر بن محمد بن اشعث، رئیس وزیران هارون ۲۴۸

فصل نهم: هارون می‌داند که امام کاظم علیه السلام پیشوایی است از سوی خدای

- تعالی، اما با او دشمنی می‌کند ۲۵۴
- ۲- هارون، امام کاظم علیه السلام را برای بار نخست به زندان می‌افکند ۲۵۹
 - ۳- خلط راویان میان امام کاظم علیه السلام و هارون ۲۶۴
 - ۴- امام کاظم علیه السلام و گفتگوی صریح با هارون ۲۶۷
 - ۵- امام کاظم علیه السلام و ویران‌سازی پایه‌های حکمت عباسیان ۲۷۶
 - ۶- حبس امام کاظم علیه السلام از سوی هارون برای دومین بار ۲۷۸
 - ۷- تحمیل اقامت اجباری در بغداد از سوی هارون بر امام کاظم علیه السلام ۲۸۴
 - ۸- سکونت امام کاظم علیه السلام در بغداد در خانه‌ای محقر ۲۸۸
 - ۹- تلاش‌های هارون برای کاستن از جایگاه امام کاظم علیه السلام و اسارت به او ۲۹۱

فصل دهم: تصورات هارون از خطر امام کاظم علیه السلام ۲۹۵

- ۱- خطر بزرگ برای پادشاهی هارون ۲۹۵
- ۲- هارون معتقد است که هم‌زیستی با امام کاظم علیه السلام امکان ندارد! ۲۹۷
- ۳- حضور هارون در مناظره‌های شاگرد امام کاظم علیه السلام ۲۹۸
- ملاحظات ۳۰۵
- ۴- تلاش‌های هارون برای کشتن امام کاظم علیه السلام ۳۱۱

فصل یازدهم: اصرار هارون بر قتل امام کاظم علیه السلام ۳۱۹

- ۱- حبس یک ساله امام کاظم در بصره و انتقال او به بغداد ۳۱۹
- ۲- چرا هارون، عیسی بن جعفر و فضل بن ربیع را مجازات نکرد؟ ۳۲۱
- ۳- چرا هارون بر وزیرش فضل بن یحیی خشم گرفت؟ ۳۲۶
- ۴- عباس بن محمد که هارون او را مأمور شلاق زدن فضل کرد ۳۳۰
- ۵- سندی بن شاهک، رئیس پاسبانان هارون ۳۳۱
- ۶- سندیه دختر شاهک از برادرش بهتر بود ۳۳۴
- ۷- ان بنی سخی سخت ترین زندان امام کاظم علیه السلام ۳۳۵

فصل دوازدهم: شهادت و مراسم تشییع امام کاظم علیه السلام ۳۳۷

- ۱- خبر دادن امام کاظم علیه السلام از شهادت خویش و وصیت او به کفن و دفن ۳۳۷
- ۲- ملاحظات ۳۳۹
- ۳- مکان شهادت امام کاظم علیه السلام ۳۴۶
- ۴- امانت هارون به جنازه امام کاظم علیه السلام و تکریم عموی هارون از آن ۳۴۷
- ۵- سلیمان بن ابی جعفر، عموی هارون ۳۵۰
- ۶- قبر امام کاظم علیه السلام از روز نخست زیارتگاه شد ۳۵۳

فصل سیزدهم: هارون، امام کاظم علیه السلام را به قتل می‌رساند و منکر قتل او

- می‌شود! ۳۵۵
- ۱- هارون هنگامی که معجزات امام کاظم علیه السلام را می‌بیند، تصمیم به قتل او ۳۵۵
 - ۲- می‌گیرد! ۳۵۷
 - ۳- ملاحظات ۳۵۷

۲- هارون می‌کوشد تا برانت خویش را از خون امام کاظم علیه السلام به اثبات رساند. ۳۶۰

فصل چهاردهم: برخی اخبار امام کاظم علیه السلام از زندان ۳۶۵

۱- امام کاظم علیه السلام خدای را شکر می‌کند که به او فرصت عبادت داده است. ۳۶۵

۲- نامه امام کاظم علیه السلام به هارون الرشید ۳۷۰

۳- نامه امام به بحیی بن خالد برمکی ۳۷۰

۴- به دار رشید، بانویی عابد می‌شود! ۳۷۱

۵- فقیهان درباره دیدار از امام کاظم علیه السلام در زندان ۳۷۳

۶- پاسخ امام کاظم علیه السلام به برخی نامه‌ها در زندان ۳۷۶

۷- غلام سندی بن شمس می‌شود! ۳۸۰

۸- امام کاظم علیه السلام به نحو اعزاز زندان بیرون رفت! ۳۸۲

فصل پانزدهم: امام کاظم و عالمان نصرانی ۳۸۷

۱- اسلام آوردن بُرهه راهب به دست امام کاظم علیه السلام ۳۸۷

۲- اسلام آوردن راهب دیگری که از شام به قصد دیدار با امام کاظم علیه السلام آمده بود. ... ۳۹۵

فصل شانزدهم: نشانه‌های امام کاظم علیه السلام از دوران کودکی ۴۰۲

۱- سخن گفتن امام صادق علیه السلام با پسرش امام کاظم علیه السلام در گهواره ۴۰۲

۲- امام کاظم علیه السلام در کودکی ابوحنیفه را مات و مبهوت می‌کند! ۴۰۲

۳- حدیث امام کاظم علیه السلام درباره معجزه‌های پیامبر صلی الله علیه و آله ۴۰۳

فصل هفدهم: پرتوهایی از حدیث‌های امام کاظم علیه السلام ۴۲۰

۱- حدیث امام کاظم علیه السلام درباره جایگاه عقل و اهمیت تعقل ۴۲۰

۱۰ سید بغداد

۲- از احادیث امام کاظم علیه السلام در توحید و معرفت خدای تعالی ۴۳۲

۳- احادیث امام کاظم علیه السلام درباره نبوت ۴۳۹

۴- از احادیث امام کاظم علیه السلام درباره امامت ۴۴۲

۵- از احادیث فقهی امام کاظم علیه السلام ۴۴۹

۶- از احادیث امام کاظم علیه السلام درباره دعاها و اذکار ۴۵۲

۷- از احادیث امام کاظم علیه السلام درباره آداب و تربیت ۴۵۴

۸- از احادیث پزشکی امام کاظم علیه السلام ۴۶۰

۹- از احادیث امام کاظم علیه السلام در بشارت دادن به آمدن امام مهدی علیه السلام ... ۴۶۳

www.ketab.ir

پیشگفتار

به نام خداوند مهرگستر مهربان

ستایش خدای عز و جل پروردگار جهانیان، و برترین درودها و کامل ترین سلام ها بر سرور پیمبران محمد ﷺ و خاندان پاک و طاهر او. در بشکفته ترین دوره خلافت اسلامی که دولت اسلام، مقتدرترین و مترقی ترین دولت دنیا بود، بغداد دانشگاه ابرقنرت، شهره شهرهای گیتی به شمار می آمد.

نیز بغداد به مدنیت و فرهنگ، مکاتب فکر، مذهبی و دانشی مردان و ادب دانان پرشماری که در آن درخشیدن گرفتند و بن گزودند، ساختمان ها و تأسیسات - خانه ها و کاخ ها - کتابخانه ها، بیمارستان ها، دانشگاه ها، مدرسه ها، مسجدها و تکیه ها شهرت داشت.

آوازه عشرت و کامجویی در بغداد، کران تا به کران پیچیده بود. چندان که آن را شهر آرزوها و دل خواسته های عشرت طلبان، کامجویان، هوسرانان و هرزگان کرده بود.

افزون بر این، بغداد به نام آورانی نیز که از آن دیار برخاسته بودند و بر آن شهر، نشان نهاده یا از آن نشان یافته بودند، نامدار بود. این نام آوران به خلیفگان، وزیران و سیاستمداران محدود نمی شدند که آنان بر پیکر و پوست آدمیان حکم

می‌راندند، بلکه در برابر ایشان نام‌آورانی بودند که روح و دل انسان‌ها را از آن خویش ساخته بودند؛ امام موسی بن جعفر علیه السلام طلایه‌دار آنان بود.

این امام همام، چندین سال را در بغداد سپری کرد؛ سال‌هایی چند در یکی از محله‌های آن در اقامت اجباری و سال‌هایی چند در زندانی ویژه از شمار زندان‌های آن شهر. از این روی، بغدادیان در ظاهر، سرسپرده حکومت بودند و در باطن، دل‌سپرده اولیای خدا و در رأس آنان اهل بیت علیهم السلام.

«ز من خود به این حقیقت اعتراف دارد؛ او فرزندش مأمون را می‌گوید: «من در ظاهر از روی غلبه و اجبار، پیشوای مردم هستم و موسی بن جعفر علیه السلام امام حق است. فرزندانم به خدا سوگند که او از من و همه مردمان به جایگاه رسول خدا سزاوارتر است؛ خدا سوگند اگر بر سر این کار با من ستیز ورزی، سر از تن جدا سازم؛ چه، پادشاه پدر و پسر نمی‌شناسد!»

ابونواس نیز که نماد هرزگی و رسرانی است و آن را در امثال این ابیات نشان داده، به این حقیقت اعتراف کرده است:

دع عنك لومي فان اللوم اعزاء ووني بائي كانت هي الداء^۱

نکوهش مرا فروگذار که نکوهش، انگیزش است،

و مرا با آن [شراب] درمان کن که درد است.

ألا اسقني خمراً وقل لي هي الخمر ولا تسقني سراً إذا أمكن الجهر^۲

هان! مرا باده در ده و برگو که باده است.

۱. طبرسی، احمد بن علی بن ابی طالب، *احتجاج*، ج ۲، ص ۱۶۵.

۲. ابن ابی الحدید، عبدالحمید بن هبة الله، *شرح نهج البلاغه*، ج ۱۶، ص ۱۰۱.

۳. طبری، محمد بن جریر، *تاریخ طبری*، ج ۷، ص ۱۰۹.

و تا آشکارا می شود، پنهانی منوشانم.

او هم هنگام با این دست سروده ها، درباره اهل بیت علیهم السلام می سراید:

مطهرون نقیات ثیابهم تجري الصلاة عليهم أينما ذكروا
من لم يكن علویاً حين تنسبه فما له في قديم الدهر مفتخر
فألله لما برى خلقاً فأتقنه صفاكم واصطفاكم أيها البشر
فأنتم الملائكة الأعلى وعندكم علم الكتاب وما جاءت به السور

پاکانی هر بند پاک دامن، که هرگاه از ایشان یاد شود، بر آن ها درود فرستاده می شود.

هر که به هنگام انتساب، ملوی نباشد، از روزگار کهن، افتخاری ندارد.

خداوند، آن گاه که خلائق را بیافریند، سامان شان داد، ای جماعت! شما را برگزید.

شما گروه برترید و علم کتاب و آنچه سوره های قرآن آورده است، نزد شماست.

ابونواس حتی میان خوش گذرانی و هوس رانی بغداد و رستن اولیا چنین گرد آورده است:

ومدامة من خمر حانة قَرْقَفٍ صفراء ذات تدھبٍ تسعیر
رقت كدين الناصبي، وقد صفت كصفا الولي الخاشع المتشيع
باكرتها وجعلت أنشق ريحها وأمص درتها كدرة مريض
في فتية رفضوا العتيق ونعثلاً وعنوا باروع في العلوم مُشفع
وتيقنوا أن ليس ينفع في غدٍ غير البطين الهاشمي الأنزع

شراب انگور که نوشنده اش را بلرزاند، شرابی زردرنگ و جوشان و پرتوفشان.

رقیق و آبکی چونان دین ناصبی و با صفا چون صفای شیعی دوستدار فروتن.
 که از آن صبحی زخم و بویش کنم و شیرهاش را بمکم،...
 در میان جوانمردانی که عتیق [ابوبکر] و نعتل [عثمان] را نپذیرفتند و به آن
 شفیی روی آوردند که شگفت‌ترین و دل‌پسندترین دانش را دارد.
 و یقین یافتند که فردای قیامت، کسی جز آن هاشمی فربه کاکل ریخته سود
 نمی‌سازد.

پس، بغدادی پرده‌در نیز، همانند مؤمنش، در برابر سلطه‌ظاهری کرنش
 می‌کرد، لبیک بر قلب خویش را جز به اولیای خدا نمی‌داد. آری، بارگاه
 امام کاظم علیه السلام را قداسی است که همه بغدادیان - با همه اختلاف مذهب‌ها،
 بلکه اختلاف دین‌ها - بر آن اتفاق نظر دارند.

بر بنیان این بیان، طبیعی است که امام کاظم علیه السلام را «سید بغداد» بنامیم؛ این
 نام را واقعیت‌های بسیار و متون فراوانی که در این کتاب از معتبرترین منابع
 عرضه داشته‌ایم، تأیید خواهند کرد.

اما دو عنوان پشتیبان و شفیع بغداد را از حدت و فزند بزرگوار آن حضرت،
 امام رضا علیه السلام، برگرفته‌ایم که در آن می‌فرماید، خدای تعالی به برکت قبر پدرش
 امام موسی کاظم علیه السلام بلا را از بغدادیان می‌گرداند.

در این کتاب روشن ساخته‌ایم که عشق بغدادیان به اهل بیت علیهم السلام از امام
 کاظم علیه السلام آغاز نمی‌شود، لیک اوست که تاج این عشق و دوستی را بر سر نهاده
 است. نیز ثابت کرده‌ایم شیعه در کرخ و پیرامون بغداد، ریشه داشته است و این
 فزون‌تر از صد سال پیش از آن بوده است که بغداد چهره شهر به خویش گیرد و
 تخت‌گاه خلافت اسلامی گردد.

در فصل دوم کتاب، روایت‌های شیعی و سنی درباره آینده بغداد را کاویده‌ایم

که می‌گویند بغداد را سپاه سفیانی سوری ویران می‌سازد؛ ما بیان داشته‌ایم که این روایت‌ها جعلی‌اند!

سپس چگونگی بنیان‌گذاری بغداد را روشن ساخته‌ایم و در پیرامون شخصیت بینان‌گذار آن، منصور عباسی و شخصیت فرزندان او که بر مسند خلافت تکیه زدند و با امام کاظم علیه السلام هم‌روزگار بودند، نیز دربارهٔ همهٔ فرزندان منصور که به خلافت رسیدند، به بحث نشستیم.

ما در این کتاب پیرامون دستاوردها و نکات مثبت خلفای عباسی بحث نمی‌کنیم، بلکه از زوایای دیگر که همان جدال تاریخی پادشاهان با پیشوایان ربانی است، دربارهٔ آنان سخن می‌گوییم؛ چه، آنان پیشوایان را خطری برای پادشاهی خویش به شمار می‌آوردند، به سبب عشق و اعتقاد مردم به پیشوایان بر آنان حسد می‌بردند.

از همین روی افزون بر ده فصل این کتاب را به بررسی شخصیت منصور عباسی و پسرانش مهدی و هادی عباسی اختصاص دادیم و از اختلاف آنان با امامان اهل بیت علیهم السلام گفته‌ایم.

با توجه به موضوع کتاب بایسته بود دربارهٔ هارون الرشید، مهم‌ترین وزیران او و سبب دشمنی‌اش با امام کاظم علیه السلام، که سرانجام به قتل آن امام انجامید، به گسترده‌تری بحث کنیم.

در مقابل از ویژگی‌های شخصیتی امام کاظم علیه السلام پرده برداشته‌ایم و گفته‌ایم که دشمنان آن حضرت علیه السلام بیش و پیش از دوستانش شیفتهٔ شخصیت او شده، دل در گرو او داشتند؛ چه، او اختری از منظومهٔ امامان ربانی است، همانان که خداوند، دعای ابراهیم علیه السلام را درباره‌شان مستجاب ساخت که: «فَاجْعَلْ أَفْنَدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ».

..... سید بغداد ۱۸

خداوند شفاعت پیامبر ﷺ و امامان را روزی ما گرداند و توفیق زیارت
آنان را بهره ما سازد.

علی کورانی عاملی

۱۲ محرم ۱۴۳۱ هـ. ق

www.ketab.ir